



Emakhuwa

Orattela erutthu ni okumi aka



REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO



USAID
DO POVO AMERICANO





A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Orattela erutthu ni okumi aka

Língua:

Emakhuwa

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima, Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Neves Jacinto Anselmo, Júlio Bernardo, Lucas Bonga, Eduardo Napualo, Elmano Mucopo, Ana Jahamo e Saraiva A Aibo

Assessoria Linguística e metodológica:

Carlos Manuel e Maurício Bernardo

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Walter Sambo

Capa:

Orlando Chissano e Walter Sambo

Impressão:

Nova Delhi, Índia

Tiragem:

2648

N.º do registo:


10065/RLINICC/2019

Financiado pela USAID

República de Moçambique







Nono mwaana oohakalala.
Owo omusivela othweela.
Olelo Nono oovenya ni
oorapa.

Noomala orapa, oorowa olya.

Paapa awe oomukoha:

Paapa: -Ehaali, mwaana aka?

Nono: -Salaama, kaahiki
nyuwo?

Paapa: -Ni miyo kooxeleliwa.

Paapa: -Moorapa ni
mookuttha?

Nono: -Aayo, koorapa ni
kookuttha.



Noovenya, Nono ookilaathi.

Nono: -Paapa, okiwereya
owaruni.

Paapa: -Mwiirihale exeeni
iwo?

Nono: Kaamureeriha ni
nlaxi.

Paapa: -Muhihele tho nlaxi
owaruni.

Nono: -Aayo paapa,
kooxukhuru.

Paapa: -Nrowe oxipiritaali.
Oowayili yaahirowa
oxipiritaali.

Nfirimeero aahimuloola
mwaana.





Ale yaahitthikasa arowaka
owaani.

Owaani, paapa awe Nono
aahira:

Paapa: -Muhaana
mwiikasoopaka.

Osyaka iretta onnireera.

Nono: -Aayo paapa, kihiiwa
saana.

Nono: -Kinaamusyaka iretta
iyo.

Ovenya vaavo mwaana
aaniirattela.

Aanirattela erutthu ni owaani.

Aanirattela tho vaarupaawe.

Nono khaatthikenle ohela
nlaxi.





Nihiku nikina Nono
aahivenya.

Aahirowa waakhomasa
axipaapa.

Nono: -Sayi ihaali, paapa?

Nono: -Sayi ihaali, maama?

Paapa: -Miyo kamukumi.

Maama: -Ni miyo
kooxeleliwa.

Paapa: -Miyo kinuuva
maasi ala.

Nono: -Mwaha wa exeeni?

Paapa: -Mwaha wa
ipwilimwithi.



Nono: -Iyo iniira exeeni?

Paapa: -Iyo inirelana vaava,
Nono.

Nono: -Nihaana nimalihaka,
paapa.

Paapa: -Aayo, oruuha
nikusaku.

Nave nihaana niirattelaka.

Maama: -Wiira
nihiwereyiwe.

Muhithweele mmaasini.

Nono: -Kihiiwa ni
kooxukhuru.

Maama: -Mwakumihe
iparatho.

Siiso yaahivara miteko sa
owaani.



Makaaripi, amusi ale
yaahikilaathi.

Yaahilavulasa sa nihiku nne:

Paapa: -Mweettale sayi,
Nono?

Nono: -Kiheetta salaama,
paapa.

Nono: -Koolavula ni axaapara
aka.

Paapa: -Mwaha wa exeeni,
Nono?

Nono: -Wa wiirattela, paapa.


Paapa: -Vootepa oreera
mwaana aka.

Paapa: -Vahiila, nrowe
narupe.

Nono: -Paapa, mwakokhe
ntthavi.

Paapa: -Nrowe mwaana aka.





Nooxa, Nono oovela vapuwani.
Oorapa ni ookuttha mayino.
Owo ohaalaxerya axipaapa
awe:

Nono: -Paapa, kinrowa oxikola.

Paapa: -Aayo, mwiikasoope
saana.

Nono: -Kihiiwa saaneene,
paapa.

Ole aahirowa oxikola wawe.

Ophin'yaawe, oolavula ni
akhwaawe.

Owo aalavula mananna a
wiirattela.

Axaapara awe yaahixukhuru
vanci.

Ootheene yaaneettela miruku
iye.



Oxikola purusoori oohimya
wiira:

Purusoori: -Nirattele erutthu
ahu.

Nihaana osyaka iretta
murutthuni.

Ni tho olya soolya
soorapihiwa.

Ni ikina soowaapeyiwa saana.

Nono: -Nto sakhala
ipwilimwithi?

Purusoori: -Nirupeke
muntthavini.

Siiso nnimunnuwa saana.

Anaxikola ootheene
yaahikupali.

Noophiya owaani ahaaxuttiha
amusi.



Nono aahuupuwela etthu emosa:

Nono: -Nrowe nikumaane mutivela.

Ali: -Niire exeeni mutivela vaavo? Nono: Wiira nivele muttettthe ahu.

Amina: -Aayo, nilavule ni axipaapa.

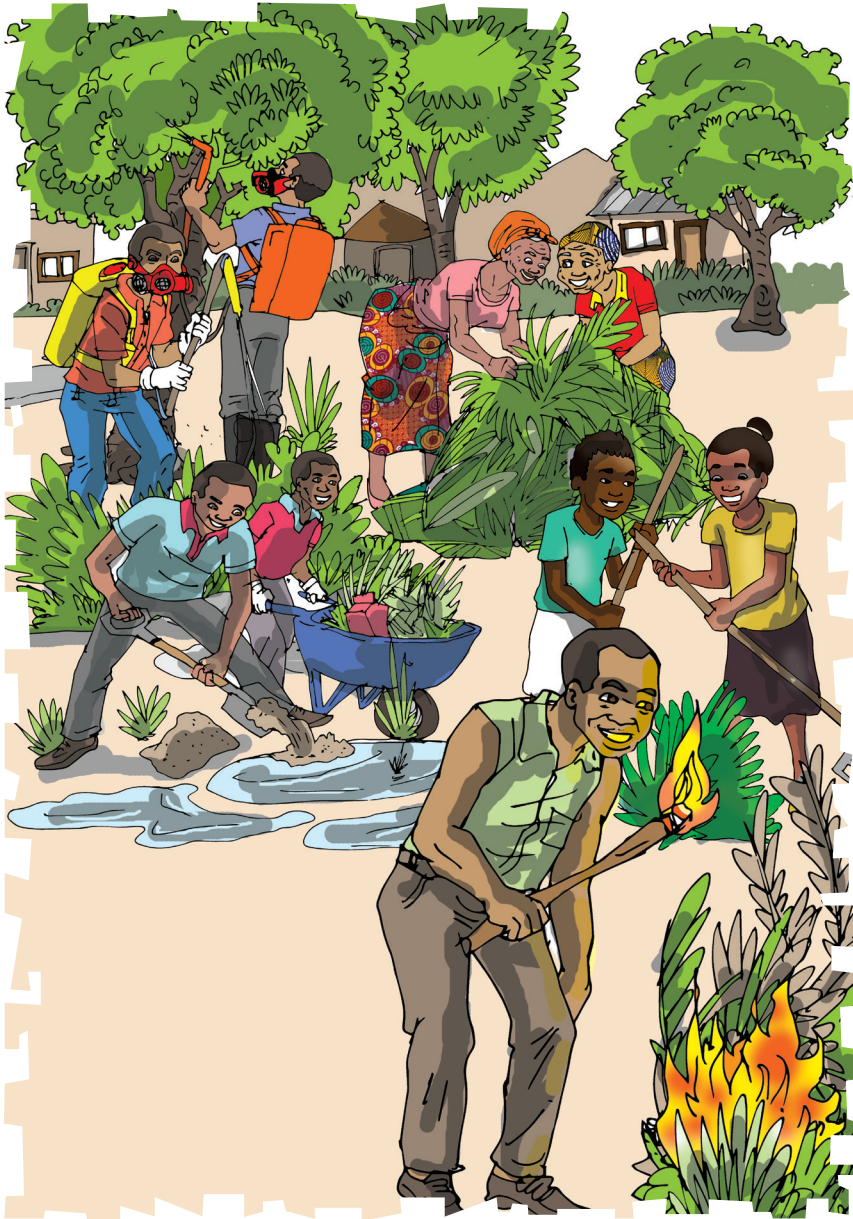
Maliki: -Hata ni mapurusoori ahu.

Amina: -Ni amiravo aniivahererya.

Maliki: -Awo athiyana ni alopwana.

Nono: -Kinnakupali wiira anoonikhalihererya.

Ootheene yaahikupali ovela iwo.





Nihiku nikina atthu
yaahikumana.

Khula mmosa aahiruuha
ekaruma.

Nono: -Ela yootepa oreera,
Amina.

Amina: Aayo, nno wiiwanana.

Maliki: -Nrowe nikwese
muttette.

Ootheene yaahivara miteko
iye. Yitthuwaka, Nono
aahiira:

Nono: -Nihaaxukhuru atthu
ari va.

Maliki: -Woonna wiira khanrina
akhili.

Axipaapa: -Nyuwosa mwa
ithutu.



Nono: -Siisa nnoomaliha iretta mu.

Ema: -Aayo, ti nimphavelaahu yeeyo.

Mwene: -Muhuupuwelasa vooreera.

Mwene: -Siisa ninsyaka iretta, ntoko:

Nikusaku, wooporari ni sikina.

Paapa: Aayo, masi nihimalele vaava.



Mwene: -Moota xeeni paapa?

Paapa: -Nipakeke tho mmawaani.

Nono: -Aayo, eyo ekeekhayi.

Ootheene yaahoopa makuphi.





Siiso yaahuuviwa maasi
oonanara.


Yaahilimmwa malaxi
ootheene.

Paapa mmosa aahilavula,
iiraka:

Paapa: -Ola muteko
wooreera.



Woomaliha, mwene
aahilavula:



Mwene: Muttetthe ahu
wooreera.


Nihittharuwe olelo paahi.

Nono aahithey a vootteliwa
murima.

Mwene aahilavula ni atthu
wiira atathele murette
mutthokoni.







Nihiku nikina, aahirwa
nfirimeero wiira olavule
masyakeryo a iretta.

Atthu ootheene
yaahikumana tho
wiira avahane miruku
sooweettela.

Mwene a muttethe yoole
aahiira:

Mwene: -Noomwiihana
nfirimeero
wiira onixuttihe masyakeryo
a iretta.

Nfirimeero aahilavula,
iiraka:

Nfirimeero: -Khasireere
iretta mu.

Ninrowa olavula paahi piili.



Iretta sintepa onihaaxa, siri
iya:

Ettekuxa ni iretta
soovyaluwasa.

Nihaana ninyawaka nihinatthi
olya wiira nisyake iretta
soovyaluwasa.

Nihilyeeke nihinyan'we saana.
Nirapiheke saana soolya
nihilyiye.

Nono: -Ettekuxa enisyakiwa
sayi?

Nfirimeero: -Nirupeke
muntthavini.

Ni nilimeke malaxi ari vate a
owaani.

Nuuheeleke malitti aneemela
maasi.

Nono: -Kooxukhuru atokweene.



Mwene: -Hiyo noolima nsuri.

Nfirimeero: -Eyo ti yooreera saana.

Masi nihaana nihelaka murette.

Mwene: -Eyo ninniphavela osuwela.

Nfirimeero: -Aayo kinooleeliha vaava.

Murette owo oniheliwa mpaani wiira ipwilimwithi simale mpaani.

Nono: -Eyo ti yooreera vanceene.

Mwene: -Onirowa wiiriwa sayi?

Nfirimeero: -Onirowa omiseriwa.

